

Nulové zálohy pro start podnikání

Jednou z překážek pro začínající podnikatele je fakt, že momentálně musí osoby samostatně výdělečně činné, které mají živnost jako hlavní činnost, platit měsíční zálohy na sociální pojištění od samého začátku. Situace by se ale mohla od příštího roku změnit.

DOMINIK STEIN

PRAHA Česká republika se momentálně potýká s velmi pozvolným hospodářským růstem. Jednou z příčin je i to, že Česko bylo v roce 2023 až na 20. místě z 27 států Evropské unie, co se podmíněk pro podnikání týče. Vyplyvá to z Indexu prosperity a finančního zdraví. Ten je společným výzkumem Sociologického ústavu Akademie věd ČR, České společnosti a portálu Evropa v datech.

S receptem na to, jak zvýšit počet podnikajících subjektů, a tím rozpohybovat ekonomiku a zvýšit příjmy pro státní kasu, nyní přichází skupina poslanců ze všech pěti koaličních stran v čele s Vojtě-

chem Munzarem (ODS). Navrhují odložit tuto povinnost až o dva roky. Návrh již posvětila vláda.

„Začátek podnikání předpokládá dostatek naspořených vlastních financí, které povinné platby odčerpávají, aniž by v prvních měsících na ně živnostník vydělal. Tuto bariéru se snažíme částečně odbourat tím, že pro začínající živnostníky umožníme nehradit průběžně zálohy na sociální pojištění v měsících kalendářního roku, kdy došlo k zahájení činnosti, a v následujícím roce podnikání,“ sdělil LN místopředseda Rozpočtového výboru PSP Munzar.

Možnost, ne povinnost

Podnikatelé ale nebudou povinnosti hradit si sociální pojištění zbaiveni zcela, pouze jim bude posunuta v čase. Celou částku by odvedli při ročním účtování v příslušném kalendářním roce. Výpadek příjmů státního rozpočtu v prvním roce účinnosti novely předkladatelé odhadli na 1,3 miliardy korun a v druhém roce na 2,5 miliardy korun. Od třetího roku by pak opatření podle předkladatelů nemělo mít dopady na příjmy státního rozpočtu.

Lidí uvažujících o vstupu do podnikání je každoročně zhruba

Jak je to nyní u povinných plateb OSVČ

- Současná úprava podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení předpokládá u podnikatelů (OSVČ) nutnost povinných plateb **od prvního dne jejich činnosti**. Na začátek podnikání tak potřebují dostatek naspořených financí.

- Daňový základ u OSVČ se nyní vypočítává jako **rozdíl mezi příjmy a výdaji za uplynulý rok** (takzvaný hrubý roční zisk). Roční vyměřovací základ je od roku 2024 – kdy začal platit konsolidační balíček – stanoven na 55 procent. Měsíční vyměřovací základ je jedna dvanáctina ročního vyměřovacího základu.

- Je-li vypočtený **vyměřovací základ vyšší** než ten minimální, záloha na sociální pojištění činí 29,2 procenta z vypočteného vyměřovacího základu.

- Je-li vypočtený **vyměřovací základ nižší** než ten minimální, pro výpočet záloh se použije minimální vyměřovací základ. Letos činí 30 procent průměrné mzdy, v roce 2025 to bude 35 procent.

- Průměrná hrubá mzda je pro rok 2024 stanovena na **43 967 korun**. Minimální měsíční vyměřovací základ je tedy 13 190 Kč, roční 158 280 Kč.

65 tisíc. Loni to bylo podle dat ministerstva průmyslu a obchodu necelých 64 tisíc. Na druhou stranu loni ukončilo živnost rekordních 273 110 podnikatelů. Důvodem byla zejména povinnost zřídit si datovou schránku. Za minulý rok tak podle dat resortu celkově ubylo 209 296 podnikatelů. Podle průzkumu citovaného Munzarem odrazují vysoké náklady na zřízení podnikání od tohoto kroku až

43 procent mladých lidí. Obdobné úlevy mají začínající podnikatelé i v jiných evropských zemích.

Zároveň je navrhovaná úprava pouze možností – pokud by tedy někdo chtěl platit zálohy měsíčně, nikdo mu bránit nebude. Začínajícím podnikatelem není podle novely jen občan, který doposud nikdy nepodnikal, ale týká se obecně všech osob, které nebyly v posledních pěti kalendářních le-

tech před zahájením činnosti osobou samostatně výdělečně činnou. Nová úprava se nemá týkat těch OSVČ, která raději volí cestu paušální daně. Jednou z podmínek je roční příjem z podnikání do dvou milionů korun.

A co zdravotní pojištění?

Osoby samostatně výdělečně činné, které vykonávají živnost jako svou vedlejší činnost – kromě podnikání jsou například ještě zaměstnání –, neplatí již podle současné úpravy zálohy na pojistné v roce zahájení činnosti a v následujícím roce, a to až do podání přehledu o příjmech a výdajích za rok zahájení činnosti. Po podání přehledu neplatí zálohy jen v případě, že nedosáhly v předchozím roce takového příjmu, který by jí založil povinnou účast na důchodovém pojištění. Podle návrhu poslanců nebudou ani tyto OSVČ povinny platit zálohy až do konce roku po roce zahájení činnosti.

Při přípravě návrhu se poslanci zároveň zabývali i zdravotním pojištěním. To však je – na rozdíl od sociálního – příjemem přímo zdravotních pojišťoven. Zároveň je pro čerpání zdravotní péče nutné, aby byla každá osoba kontinuálně pojištěna. Z tohoto důvodu se ná-

vrh zdravotního pojištění netýká.

Předkladatelé navrhují, aby novela byla projednána podle paragrafu 90 jednacího řádu sněmovny, tedy aby s ní mohl být vysloven souhlas již v prvním čtení a mohla bez pozměňovacích návrhů odejít do Senátu. S tím nesouhlasí opoziční hnutí SPD, byt návrh obecně podporuje, jak uvedl šéf klubu hnutí Radim Fiala. Se zrychleným projednáním nesouhlasí ani hnutí ANO, takže na něj nedejde – k vetu jsou potřeba dva kluby. K otevření bodu na plénu mělo dojít v pátek. Podle místopředsedy hnutí ANO Karla Havlíčka chce jejich klub probrat všechny plusey a minusy. „Platí, že uděláme vše, aby se malým firmám zjednodušila práce, ale nesmí to pro ně být kontraproduktivní. I o tom budeme chtít mluvit, již jedním s asociacemi,“ řekl LN. „Návrh podporujeme,“ uvedla pro LN Eva Svobodová, ředitelka Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR.

Výrazně kritičtější byla šéfka klubu ANO Alena Schillerová. „Od vlády, která nejprve živnostníkům odvodvy zvýšila, je to výsměch,“ uvedla s tím, že „opatření by živnostníkům přineslo jen další administrativu a komplikace“.